

XXIII Seminarium Śląskie „Europa po Wielkiej Wojnie”

**23-25 października 2018 r.
Zamek w Kamieniu Śląskim, ul. Parkowa 1a**

Stan na 17.10.2018 r.

Wtorek, 23 października

9.00 – 9.45 **Rejestracja**

10.00 – 10.30 **Inauguracja XXIII Seminarium Śląskiego
Powitanie zaproszonych gości i uczestników**

- ▶ *Bernard Gaida, przewodniczący zarządu Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce*
- ▶ *ks. dr Piotr Tarlinski, dyrektor Centralnej Biblioteki im. Josepha von Eichendorffa, Wikariusz biskupi ds. Duszpasterstwa Mniejszości Narodowych i Etnicznych Diecezji Opolskiej*
- ▶ *Roman Kolek, Wicemarszałek Województwa Opolskiego*
- ▶ *Henryk Mercik, Wicemarszałek Województwa Śląskiego*

10.30 – 12.30 **Rozmowy o Europie
„Miejsca pamięci: Śląsk”**

Moderacja: dr hab. Marek Białokur, prof. UO, historyk, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego

- ▶ *prof. dr hab. Arkadiusz Stempin, historyk, politolog, komentator życia politycznego, Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Tischnera w Krakowie*
- ▶ *dr Annemarie Franke, Krzyżowa/Kreisau*
- ▶ *Leszek Jodliński, dyrektor Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu*

Współorganizator debaty „Rozmowy o Europie”: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

- 12.40 – 13.35** **Obiad**
- 13.45 – 14.15** **Referat wprowadzający do tematu Seminarium
„Mapa polityczna Europy Środkowej jesienią 1918 r.”**
- ▶ *prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek, Instytut Historii, Uniwersytet Śląski w Katowicach*
- 14.15 – 16.45** **I sesja plenarna
„Europa Środkowo-Wschodnia – obraz ogólny”**
- Moderacja: prof. dr Karl Heinrich Pohl, Seminarium Historyczne Uniwersytetu Chrystiana Albrechta w Kilonii
- 14.15 – 14.35 ▶ Modele postępowania z mniejszościami narodowymi w Europie Środkowo-Wschodniej po I Wojnie Światowej
prof. dr hab. Klaus Ziemer, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet w Trewirze
- 14.35 – 14.45 ▶ Bilans stulecia po 1917 r.
dr Christian Wevelsief, Uniwersytet w Flensburgu
- 14.45 – 14.55 ▶ Powstawanie państw w Europie Środkowowschodniej podczas I Wojny Światowej i wkrótce po jej zakończeniu
prof. Andrzej Małkiewicz, Uniwersytet Zielonogórski
- 14.55 – 15.30** **Przerwa kawowa**
- 15.30 – 15.40 ▶ „Samostanowienie narodów“ w świetle doktryny Wilsona i Lenina
prof. dr hab. Dariusz Aleksandrowicz, Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą
- 15.40 – 16.50** **Dyskusja**
- 17.00 – 17.50** **Kolacja**
- 18.00 – 19.30** **Spotkanie wieczorne
„Rok 1989 i polsko-niemieckie pojednanie: symbol czy rzeczywistość?”**
- 18.00 – 18.10** **Powitanie zaproszonych gości i uczestników**

▶ *dr Angelika Klein, dyrektor Fundacji Konrada Adenauera w Polsce (tbc)*

▶ *Lucjan Dzumla, dyrektor generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej*

18.10 – 19.30

Dyskusja

Moderacja: prof. dr hab. Waldemar Czachur, Uniwersytet Warszawski, kurator wystawy "Odwaga i pojednanie" w Krzyżowej

▶ *prof. dr hab. Alfons Nossol, Biskup Opolski w latach 1977 – 2009*

▶ *dr Annemarie Franke, autorka książki „Wspólna droga, wspólny duch. Fundacja „Krzyżowa“ dla Porozumienia Europejskiego 1989-1998“ / „Das neue Kreisau. Die Entstehungsgeschichte der Stiftung Kreisau für Europäische Verständigung 1989-1998“*

▶ *Bernard Gaida, przewodniczący Zarządu Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturowych w Polsce*

Zapraszamy do kupna książki autorstwa dr Annemarie Franke w polskiej i niemieckiej wersji językowej. Książki można zakupić w biurze konferencji.

Współorganizator spotkania wieczornego: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

19.30

Zakończenie

Środa, 24 października

9.00 – 11.40

II sesja plenarna: Austro-Węgry, Czechosłowacja

Moderacja: prof. dr hab. Dariusz Aleksandrowicz, Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą

9.00 – 9.20

▶ Rok 1918 - perspektywa austriacka
dr hab. Adam Romejko, prof. UG, Instytut Politologii, Uniwersytet Gdański

9.20 – 9.30

▶ Przymus zrzeszania się Niemców węgierskich w grupy w cieniu węgierskich dążeń nacjonalistycznych oraz homogenizacyjnych
dr hab. Zsolt Vitári, Instytut Historii, Katedra Historii Najnowszej Uniwersytetu w Peczu (na Węgrzech)

9.30 – 10.20

Przerwa kawowa

- 10.20 – 10.30 ▶ Zmiana granic w wyniku utworzenia Czechosłowacji a sytuacja wyznaniowa protestantów na nowym pograniczu. Perspektywa mikrohistoryczna
dr hab. Krzysztof Gładkowski, prof. UWM, Instytut Nauk Politycznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- 10.30 – 10.40 ▶ Następstwa mitu „dobrego cesarza“ w Siedmiogrodzie
Răzvan Roșu, Uniwersytet Andrássey'ego w Budapeszcie
- 10.40 – 11.40 Dyskusja**
- 11.40 – 11.50 Przerwa techniczna**
- 11.50 – 14.50 III sesja plenarna: Śląsk**
- Moderacja: prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek, Instytut Historii, Uniwersytet Śląski w Katowicach
- 11.50 – 12.10 ▶ Oberschlesien als selbständiger Freistaat – przejawem tendencji separatystycznych na Górnym Śląsku czy elementem rywalizacji między nacjonalizmem polskim i niemieckim w okresie kształtowania się statusu Górnego Śląska po I Wojnie Światowej?
dr hab. Cezary Trościak, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- 12.10 – 12.20 ▶ 1918 – Głodowa blokada a powstania śląskie
Andreas Drahs, dypl. ekon., niezależny, niegdyś Uniwersytet w Kassel
- 12.20 – 13.20 Obiad**
- 13.30 – 13.40 ▶ Pogranicze śląskie w nagraniach Paula Schmidta z 1913 roku
dr Mariusz Pucia, Katedra Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego, Uniwersytet Opolski
- 13.40 – 13.50 ▶ Opole w Republice Weimarskiej (1922-1933)
dr Gerhard Schiller, freelancer (Selters), Fundacja dla Kultury Śląska (Wurzburg), Przewodniczący Rady VSK (Görlitz)
- 13.50 – 14.50 Dyskusja**
- 14.50 – 15.30 Przerwa kawowa**

- 15.30 – 18.00** **IV sesja plenarna: Polska i Niemcy**
- Moderacja: prof. dr hab. Klaus Ziemer, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet w Trewirze
- 15.30 – 15.50 ► Nie ma pokoju z Polską? Niemiecka polityka w traktacie z Locarno z 1925 r.
prof. dr Karl Heinrich Pohl, Seminarium Historyczne Uniwersytetu Chrystiana Albrechta w Kilonii
- 15.50 – 16.00 ► Państwo narodowe czy narodowościowe? Odrodzona Polska i jej mniejszości narodowe – ze szczególnym uwzględnieniem mniejszości niemieckiej
Matthias Lempart, historyk, doktorant, Uniwersytet w Vechta
- 16.00 – 16.10 ► Państwo narodowe i homogenizacja. Eskalacja polityki „oczyszczania“ ziem z obcych elementów narodowościowych w Europie Środkowej i Wschodniej na przykładzie Prus Zachodnich (Pomorza) po 1918/1920 r.
dr Jens Boysen, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk
- 16.10 – 16.20 ► Idea państwa narodowego jako odpowiedź na konfliktogenną wielokulturowość okresu międzywojennego
dr Marek Mazurkiewicz, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski, Uniwersytet Opolski
- 16.20 – 16.45** **Przerwa kawowa**
- 16.45 – 16.55 ► Wspólny dom. Początki pewnej parafii katolickiej na terenie plebiscytowym Dolnego Powiśla
ks. dr hab. Marek Karczewski, prof. UWM, Wydział Teologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- 16.55 – 17.05 ► O ujednoczeniu prawa cywilnego i karnego w odrodzonej Polsce (1918-1939) i związanych z nim dylematach prawnych i etycznych
prof. dr hab. Danuta Janicka, Katedra Historii Doktryn Polityczno-Prawnych i Prawa Niemieckiego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- 17.05 – 18.00** **Dyskusja**
- 18.00 – 18.45** **Kolacja**
- 19.30 – 21.00** **Pokaz filmu niemego „Mania. Historia pracownicy fabryki papierosów” z muzyką na żywo zespołu Czerwie**

21.00 **Zakończenie**

Czwartek, 25 października

9.00 – 11.40 **V sesja plenarna: I Wojna Światowa a zmiany kulturowe**

Moderacja: prof. dr hab. Grażyna Szewczyk, Zakład Kultur Krajów
Niemieckojęzycznych i Skandynawskich, Uniwersytet Śląski w Katowicach

9.00 – 9.10 ► I Wojna Światowa w edukacji historycznej w Polsce
*dr hab. Joanna Wojdon, prof. UW, Instytut Historyczny, Uniwersytet
Wrocławski*

9.10 – 9.20 ► Propaganda plakatowa I Wojny Światowej i jej wpływ na doświadczenie
wojny w społeczeństwach Europy Środkowo-Wschodniej
*Georgi Gruew, wydział historyczny, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu*

9.20 – 9.30 ► Ślązak, Mazur, Polak? Drogi twórcze artystów w Europie po I Wojnie
Światowej
*dr Ewa Gładkowska, Wydział Sztuki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie*

9.30 – 10.10 **Przerwa kawowa**

10.10 – 10.20 ► Pokolenia przemocy. Doświadczenie i pamięć we współczesnej prozie
Ulrike Draesner i Szczepana Twardocha
Sofie Friederike Mevissen, Uniwersytet w Wuppertalu

10.20 – 10.30 ► Odwrócone karty. Górnośląska rzeczywistość kulturowa po roku 1918
w świetle szkolnych zapisów kronikarskich
*dr Izabela Kaczmarzyk, Wydział Filozoficzny, Akademia Ignatianum
w Krakowie*

10.30 – 11.40 **Dyskusja**

11.40 – 11.55 **Podsumowanie i zakończenie XXIII Seminarium Śląskiego**

► *Lucjan Dzumla, dyrektor generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej*

12.00 – 13.00 **Obiad**

XXIII Seminarium Śląskie

Program dla młodzieży:

Warsztaty

Tytuł: Przełomowy rok 1918. Rocznica wielu znaczeń

Miejsce: Sala Kominkowa

Prowadząca: dr Anna Gołębiowska, zastępca dyrektora Instytutu Historii
ds. dydaktyki, Uniwersytet Opolski

Wtorek, 23 października, godz. 9.00 – 13.00 Grupa I

Środa, 24 października godz. 9.00 – 13.00 Grupa II

Czwartek, 25 października godz. 9.00 – 13.00 Grupa III

*Projekt XXIII Seminarium Śląskie zrealizowano dzięki dotacji
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Federalnej Niemiec*